

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci JUDr. Anny Sykové na téma „Vztah rámcových rozhodnutí EU k mezinárodním závazkům ČR ve věcech trestních“

Disertantka si pro svou práci zvolila téma právně velmi zajímavé a v ČR zpracované zatím jen dílčím způsobem. Komplexně pojatá práce je proto velmi vítána, zejména pokud se týká specifického problému vztahu k mezinárodním smlouvám. Střet práva EU a mezinárodního práva je velmi obtížně řešitelný, a proto je toto téma velmi vhodné pro doktorskou práci.

Práce se s touto problematikou vypořádává velmi dobře a hlavně přehledně a systematicky. Disertantka pojednává nejprve obecně o justiční spolupráci ve věcech trestních a o rámcových rozhodnutích jako o pramenu práva EU v této oblasti (kap. 1 a 2). V krátké kapitole 3 připomíná nahrazení rámcových rozhodnutí směrnice podle Lisabonské smlouvy. Kapitola 4 tvoří těžiště práce - zabývá se promítáním práva 3. pilíře EU do práva ČR se všemi vznikajícími problémy a v rovině nejen unijního a vnitrostátního, ale i mezinárodního práva. Další krátká kapitola 5 pojednává o účincích unijního práva v českém právním řádu. Speciální charakter, svědčící o správném použití metody od obecnému k zvláštnímu, má kapitola 6, která podrobně rozebírá konkrétní problémy u čtyř mezinárodních smluv nahrazených akty práva EU. Práce je zakončena shrnujícím závěrem.

Dílčí připomínky:

str. 7: Zde je velmi jasně a výstižně formulován problém, který má být řešen: střet mezi rámcovým rozhodnutím jakožto unijním aktem práva a ústavními předpisy národního práva o režimu mezinárodních smluv.

str. 9, pozn. 12: co znamená "účinnost" mezinárodní smlouvy? Je to totéž co platnost?

str. 12 nahoře (druhý odstavec): Existují skutečně směrnice, které nezavazují všechny členské státy?

str. 13: Unijní sankce při netranspozici směrnice neexistují. A co sankce mezinárodně právní? Existují alespoň v teoretické rovině (např. retorze)?

str. 20 a násl.: Velmi cenný a zajímavý je rozbor judikátu ESD C-176/03, který je velmi svérázným řešením konfliktu mezi III. a I. pilířem EU. Totéž platí o navazujícím rozhodnutí C-440/05.

str. 31 a násl.: Velmi přínosný je rozbor důsledků komunitarizace III. pilíře, ke kterému zřejmě dojde Lisabonskou smlouvou (viz str. 35 a násl.).

str. 43: Ustanovení o nadřazenosti práva EU sice nenajdeme v textu samotné Lisabonské smlouvy (o to se postarala Francie), ale vyplývá z příloženého Prohlášení č. 17, které má právní závaznost stejnou jako Smlouva.

str. 45: Co rozumí autorka kroky, které odstraní nesoulad mezi mezinárodními smlouvami a závazky vyplývajícími z Aktu o přistoupení?

str. 53 a násl.: Autorku je třeba opět pochválit za důsledné rozlišování posuzování konfliktu závazků

vyplývající z rámcového rozhodnutí s mezinárodně smluvními závazky jednak podle unijního práva, ale také podle mezinárodního práva. Zde je velmi plasticky vidět, jak je koncepce rámcových rozhodnutí EU v této oblasti nepromyšlená.

str. 57: Zde je nastolena významná otázka, zda může být rámcové rozhodnutí považováno za mezinárodní smlouvu ve zvláštní formě. Je ovšem třeba rozlišovat pojetí mezinárodního práva (Vídeňské úmluvy o smluvním právu) a ústavního práva členského státu. To se děje na dalších stranách. Autorka správně odmítá kvalifikaci rámcového rozhodnutí jako mezinárodní smlouvy s patřičnou argumentací. Znamená to pak ale, že EU porušuje mezinárodní právo, když nutí členské státy odchylovat se od platných mezinárodních smluv, které je zavazují?

str. 69 a násl.: Autorka uvádí možnosti, jak řešit právě uvedený problém. Tato část práce je velmi dobře propracovaná, jak fakticky, tak argumentačně.

str. 72: Domnívám se, že navrhovaná užší spolupráce mezi EU a Radou Evropy může být velmi užitečná k předcházení rozporů mezi mezinárodní smlouvou a rámcovým rozhodnutím, avšak je třeba hledat i řešení pro případy, kdy právo EU a zejména vnitrostátní právo se s tímto rozporem musí vypořádat i bez součinnosti Rady Evropy. Konec konců staré mezinárodní smlouvy již nelze měnit.

str. 75 a násl.: Kapitola "Slepé uličky" je velmi zajímavá. Zejména pojednání o Úmluvě o Europolu ukazuje na podcenění posuzovaných problémů ze strany Rady EU (konkrétně jejího extrémně radikálního administrativního útvaru právní služby), která vůbec nebere ohled na elementární ústavní ustanovení členských států. Šalamounské řešení, které bylo v ČR přijato pro ukončení platnosti Úmluvy a jejího nahrazení rámcovým rozhodnutím, bylo zřejmě optimální s ohledem na respektování českého ústavního práva a zároveň silného politického tlaku směřujícího opačným směrem. Zde je snad nutné připomenout, že ukončení platnosti smlouvy je něco jiného než její "aplikační překrytí" rámcovým rozhodnutím (str. 78). To ovšem autorka chápe, jak je patrné z dalšího textu (např. i na str. 149).

str. 79 a násl. Rovněž velmi podnětný je rozbor účinků práva EU v českém právním řádu. Zejména vztah čl. 10 a 10a Ústavy ČR je stále otevřeným problémem, i když autor tohoto posudku jednoznačně podporuje koncepci prof. Malenovského. Diskutabilní je také interpretační klauzule, která nebyla do Ústavy nakonec včleněna. Souhlasím s autorkou, že to byla chyba (str. 86 uprostřed).

str. 88: Dalším kolosálním problémem je pravomoc Ústavního soudu přezkoumávat ústavnost implementačních aktů provádějících právo EU v českém právu. Na základě čeho by tak Ústavní soud mohl činit? Tato jeho pravomoc nevyplývá ani z českého, ani z unijního práva. Navíc Ústavní soud může vnitrostátní předpisy nebo jejich ustanovení pouze rušit, nikoli měnit. Jaký je názor autorky?

Ke kapitole 6, která pojednává o jednotlivých konkrétních případech relací mezinárodní smlouva - akt EU nejsou připomínky.

Závěr (str. 153 a násl.): Škoda, že zde nebyla autorka kritičtější - své poznatky zde jen shrnuje, ale příliš nehodnotí. Z textu práce přitom jasně vyplývá, že koncepce vztahu aktů 3. pilíře a mezinárodních smluv je ze strany EU naprosto nepromyšlená a vzniklé rozpory, někdy dosti vážné, jsou řešeny až ex post, nikoli koncepčně předem.

Práce s literaturou a formální připomínky

Autorka vycházela z množství tuzemské a zahraniční literatury, kterou patřičně cituje v textu. Neopomněla ani judikaturu ESD a národních soudů (zejména ústavních), se kterou kvalitně pracuje.

Po formální stránce je práce bohužel poněkud odbyta. Text obsahuje velké množství překlepů a typografických chyb, které narušují dojem z kvalitního obsahu. Rovněž seznam literatury je vypracován velmi nedbale (vše vyznačeno tužkou v textu práce - zejm. str. 156 a 157!). Očividně nebyla provedena konečná korektura textu.

Celkové hodnocení práce

Celkově je práce velmi zdařilá a rozhodně stojí za prostudování. Analýza jednotlivých problémů je na velmi dobré úrovni, což platí také o jejich řešení. Autorka by snad měla poněkud výrazněji prezentovat vlastní stanoviska a nebát se kritiky tam, kde je zjevně na místě - jsme na akademické půdě a normotvorná činnost EU je mnohdy velmi svérázná. V každém případě by oponent této práce uvítal, kdyby měl text práce k dispozici ke své vědecké a pedagogické činnosti.

Závěry oponenta:

Práce je na základě uvedených závěrů přes negativní připomínky hodnocena oponentem jako **výborná a doporučuje se k obhajobě.**

V Rosicích u Brna 28.4.2008

prof. JUDr. Vladimír Týč, CSc.

